

WZPS-3.431.1.1.2024

Egzemplarz nr 1

Protokół kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie

Jednostka kontrolowana

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie

ul. Łużycka 12

74 - 100 Gryfino

e-mail: sekretariat@ops.gryfino.pl

adres strony internetowej: ops.gryfino.pl

Kontrolujący

- Anna Karska – inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem,
- Iwona Szczygieł – starszy inspektor wojewódzki,

na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego nr 2/2024 z dnia 12 stycznia 2024 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285 ze zm.).

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie oraz Burmistrz Miasta i Gminy Gryfino zostali powiadomieni o terminie przeprowadzenia kontroli, zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej.

W dniu 25 stycznia 2024 r. kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich od udziału w kontroli.

Kontrola przeprowadzona została w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie, przy ul. Łużyckiej 12, 74 -100 Gryfino.

Przedmiot kontroli

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli.

(akta kontroli str. 1 - 5)

Termin kontroli

29 stycznia – 1 lutego 2024 r.

Zakres kontroli

1. Struktura organizacyjna ośrodka pomocy społecznej;
2. Stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych;
3. Ogólne założenia polityki społecznej;
4. Przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej (świadczenia pieniężne), w tym:
 - prawidłowość kwalifikowania do poszczególnych rodzajów świadczeń,
 - sposób przygotowania dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania świadczeń,
 - terminowość wydawania decyzji administracyjnych i wypłacania świadczeń;
5. Sposób organizowania pomocy w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”;
6. Sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne);

Ilekróć w niniejszym protokole użyto następujących skrótów, oznaczają one:

1. „Ośrodek”, „OPS” lub „Jednostka” – Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie;
2. „Gmina” – Gmina Gryfino;
3. „ustawa o pomocy społecznej”, „ustawa” lub „u.p.s.” - ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.);
4. „Kodeks postępowania administracyjnego”, „Kodeks” lub „k.p.a.” – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572 ze zm.);
5. „Program dożywiania” lub „Program” - uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz. 1007 ze zm.) – obowiązujący w kontrolowanym okresie;
6. „Program dożywiania na lata 2024 - 2028” lub „Program na lata 2024 - 2028” - uchwała Rady Ministrów nr 149 z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028 (M.P. z 2023 r., poz. 881),

7. „Rozporządzenie w sprawie wywiadu środowiskowego” – rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893 ze zm.);
8. „Rozporządzenie w sprawie kontraktów” – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. Nr 218, poz. 1439);
9. „Sprawozdanie roczne za 2022 r.” - Sprawozdanie roczne z udzielanych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za I - XII 2022 r.;
10. „CAS” - Centralna Aplikacja Statystyczna;
11. „POMOST” - POMOST Std (Standard) system informatyczny przeznaczony dla jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
12. „FEBŻ” – Program Fundusze na Pomoc Żywnościową 2021 - 2027.

Funkcję Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfino od 24 kwietnia 2016 r. sprawowała Pani Aleksandra Szymanowicz.

Ustalenia zawarte w protokole oparto o informacje udzielone przez Dyrektora Ośrodka oraz skontrolowaną dokumentację.

Kontrola została przeprowadzona w oparciu o Program kontroli kompleksowej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie w dniach 29 stycznia - 1 lutego 2024 r.
(akta kontroli str. 6 - 18)

Ustalenia kontroli

I. Organizacja ośrodka pomocy społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie został utworzony na podstawie uchwały nr XII/93/90 Rady Miasta i Gminy w Gryfinie z dnia 26 kwietnia 1990 r. w sprawie powołania Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie.

W kontrolowanym okresie Ośrodek posiadał Statut przyjęty uchwałą nr XXIV/334/04 z dnia 29 lipca 2004 r. Rady Miejskiej w Gryfinie w sprawie nadania Statutu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Gryfinie zmieniony uchwałą nr XXIX/401/04 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 30 grudnia 2004 r. oraz uchwałą nr XL/432/09 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 4 czerwca 2009 r.

W okresie poddanym kontroli do 24 sierpnia 2023 r. obowiązywał Regulamin Organizacyjny Ośrodka wprowadzony zarządzeniem nr 0003 -38/1/2020 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie z dnia 29 października 2020 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie. Od 25 sierpnia 2023 r. obowiązywał Regulamin wprowadzony zarządzeniem nr 0002-26/2023 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie z dnia 25 sierpnia 2023 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie.

Zarówno Statut OPS w Gryfinie jak i Regulaminy Ośrodka obowiązujące w kontrolowanym okresie uwzględniały zadania realizowane przez Ośrodek z zakresu pomocy społecznej.

Nie wniesiono uwag do powyższej dokumentacji Ośrodka.

Siedziba Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie znajdowała się w budynku przy ul. Łużyckiej 12 w Gryfinie. Budynek przystosowany był do obsługi osób niepełnosprawnych. Wyposażony był w podjazd dla osób niepełnosprawnych, tyflomapy, tablicę informacyjną na parterze. Innym udogodnieniem dla klientów był parking.

W okresie objętym kontrolą, pracownicy socjalni dokumentowali wizyty w środowisku w zeszycie wyjść służbowych. Po analizie zapisów w zeszycie stwierdzono, że nie w każdym przypadku odnotowywano adres, pod który udawał się pracownik socjalny. Pouczono Dyrektora Ośrodka o konieczności zwiększenia nadzoru nad pracownikami OPS w tym zakresie.

Pracownicy socjalni posiadali aktualne legitymacje, wydane na obowiązującym blankiecie. Po terenie Gminy pracownicy socjalni, poruszali się pieszo, środkami komunikacji miejskiej, samochodem służbowym lub korzystali z samochodów prywatnych w ramach delegacji.

Sposób wypłaty świadczeń z pomocy społecznej określony był w decyzji administracyjnej przyznającej świadczenia. Z Poczta Polska Spółka Akcyjna zawarta została umowa na usługi przekazu pocztowego w obrocie krajowym. Gmina Gryfino dla wszystkich swoich jednostek zawarła umowę z bankiem na prowadzenie rachunków bankowych - rachunki bankowe prowadzone są w Banku Polska Kasa Opieki Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie.

Korespondencję przyjmował sekretariat, rejestrując każdą przesyłkę w rejestrze kancelaryjnym.

W OPS prowadzone były rejestry:

- 1) rejestr wpływów zwykłych,
- 2) rejestr wpływów specjalnych,
- 3) rejestr wysyłek ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru,
- 4) rejestr wysyłek poleconych.

Korespondencja była przekazywana adresatom za pośrednictwem: operatora pocztowego, faksu, na nośniku informatycznym wysłanym przesyłką listową, pocztą elektroniczną, za pośrednictwem platformy ePUAP, gońca urzędu lub innych wyznaczonych osób.

Dokumentacja świadczeniobiorców przechowywana była w zamykanych na klucz szafach. Zasady przechowywania dokumentacji określono w Zarządzeniu nr 0003-14/2020 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie z dnia 4 maja 2020 r. w sprawie wprowadzenia zasad postępowania przy przetwarzaniu danych osobowych oraz użytkowania systemów teleinformatycznych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie.

Załatwianie wniosków odbywało się zgodnie z właściwością komórki organizacyjnej i przepisami ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego oraz przepisami szczególnymi. Wniosek interesanci mogli przysyłać pocztą, złożyć osobiście w Sekretariacie Ośrodka lub złożyć ustnie do protokołu. Pracownicy przyjmowali interesantów w sprawie wniosków codziennie. Skargi i wnioski podlegały ewidencji w Centralnym Rejestrze Wniosków, za niezwłoczne przekazanie kopii wniosków w celu zaewidencjonowania w rejestrze odpowiedzialni byli kierownicy komórek organizacyjnych. Projekt odpowiedzi przygotowywała właściwa komórka organizacyjna, który przedkładała Dyrektorowi wraz z kompletem dokumentów - po uzyskaniu aprobaty bezpośredniego przełożonego. Centralny rejestr skarg prowadziła Sekcja Organizacyjna.

Ośrodek Pomocy Społecznej posiadał własne przepisy kancelaryjne i archiwalne wprowadzone:

- instrukcją kancelaryjną - Zarządzeniem DAG.003-22/2022 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie,
- JRWA - Zarządzeniem nr 0003-1/2013 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie z dnia 8 lutego 2013 r. w sprawie zmiany zał. Nr 3/Rzeczowy Wykaz Akt/ do instrukcji kancelaryjnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie,

- instrukcją archiwalną – rozstrzyga kwestie dotyczące m.in. postępowania z dokumentacją archiwalną.

Powyższe dokumenty zostały zatwierdzone przez Dyrektora Archiwum Państwowego w Szczecinie pismem znak: O-III.420.96.2021 z dnia 4 lipca 2022 r. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że wydawanym decyzjom administracyjnym, z zakresu pomocy społecznej nadano znaki spraw zgodne z instrukcją kancelaryjną.

Funkcję Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie, od 23 kwietnia 2016 r., pełniła Pani Aleksandra Szymanowicz. Dokument potwierdzający powołanie na ww. stanowisko był analizowany przy poprzedniej kontroli w Jednostce w związku z czym odstąpiono od badania tego obszaru.

Dyrektor Ośrodka, Zastępca Dyrektora Ośrodka oraz pracownik Ośrodka (starszy inspektor) posiadali upoważnienia określone w art. 110 ust. 7 i ust. 8 ustawy o pomocy społecznej.

Nadzór nad działalnością Ośrodka sprawował Burmistrz Gryfina.

(akta kontroli str. 19 – 50)

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

II. Stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych

W dniu rozpoczęcia kontroli, w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie zatrudnionych było 59 pracowników. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Obszar ten podlegał badaniu przy poprzedniej kontroli, podczas której stwierdzono, że Dyrektor Ośrodka spełniała wymagania kwalifikacyjne, w związku z czym odstąpiono od badania tego obszaru.

Wymagania kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy o pomocy społecznej. W trakcie kontroli ustalono, że zatrudnieni w Ośrodku w Gryfinie pracownicy socjalni posiadali wymagane przepisami kwalifikacje.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub

proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Brzmienie art. 110 ust. 11 dopuszcza dwa sposoby ustalenia liczby pracowników socjalnych - w odniesieniu do liczby mieszkańców lub w odniesieniu do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. Na podstawie uzyskanych informacji ustalono, że Ośrodek ustala liczbę pracowników socjalnych w odniesieniu do liczby mieszkańców. Liczba mieszkańców Gminy Gryfino, na dzień 29 stycznia 2023 r., wynosiła 28 501 osób. Zgodnie z art. 110 ust. 12 u.p.s., ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych. Na dzień kontroli w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie zatrudnionych było 16 pracowników socjalnych, w pełnym wymiarze czasu pracy. Należało, zatem stwierdzić, że na dzień kontroli stan zatrudnienia pracowników socjalnych Ośrodka był zgodny z art. 110 ust. 11 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą pracownicy socjalni korzystali ze swojego uprawnienia do superwizji określonego w art. 121a ustawy o pomocy społecznej oraz z prawa do szkoleń podnoszących poziom bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych, określonego w art. 121 ust. 2c ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą pracownikom socjalnym, realizującym pracę socjalną w środowisku, przyznano dodatek do wynagrodzenia zasadniczego zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej. Ww. dodatek nie był wliczany do wysokości wynagrodzenia zasadniczego osób zatrudnionych na stanowisku pracownika socjalnego.

Zgodnie z art. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej przy wykonywaniu zadań pracownik socjalny jest obowiązany, m. in. podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach. Na podstawie informacji udzielonych przez Zastępcę Dyrektora Ośrodka ustalono, że w kontrolowanym okresie pracownicy socjalni brali udział w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe, a także w szkoleniach podnoszących poziom bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych.

(akta kontroli str. 51 - 57)

III. Ogólne założenia polityki społecznej

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gmina posiadała Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych przyjętą Uchwałą Nr XLVI/354/22 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 27 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gryfino na lata 2021 – 2026”.

Treść art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, obowiązujący w momencie przyjęcia Strategii stanowił, że Strategia, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - a. celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b. kierunków niezbędnych działań,
 - c. sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d. wskaźników realizacji działań.

W wyniku analizy dokumentu stwierdzono, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gryfino na lata 2021 – 2026” zawierała elementy określone w art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej zgodne z przepisami ustawy o pomocy społecznej w momencie uchwalania Strategii. Dokument strategiczny zawierał diagnozę sytuacji społecznej w Gminie Gryfino oraz charakterystykę środowiska społecznego. Opisane zostały uwarunkowania demograficzne, sposób prowadzenia polityki społecznej i działania realizowane w ramach pomocy społecznej w na terenie Gminy, zagadnienia z zakresu bezpieczeństwa publicznego, opisana została współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Stwierdzono, że zawarte w Strategii wskaźniki realizacji działań nie określały wartości początkowych, co nie pozwalało określić czy i jakim stopniu dane cele zostały zrealizowane. Pouczono Dyrektora Ośrodka o zasadności uzupełnienia Strategii o brakujące wartości

początkowe wskaźników, ilościowych i jakościowych, by móc odnieść się do stopnia realizacji celu.

W Strategii zapisano, że cyt.: „Wdrażanie zapisów odbywać się będzie w formie działań Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie, Środowiskowego Domu Samopomocy w Gryfinie, Dziennego Domu Senior+ w Gryfinie, Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie, organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy i współpracujących z nią, jednostek organizacyjnych Gminy, Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie, itd.” Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie nie został wskazany jako koordynator realizacji Strategii, co jest sprzeczne z art. 110 ust. 4 ww. ustawy.

W treści Strategii, na str. 58 zapisano, cyt.: „Monitorowanie realizacji Strategii stanie się elementem procesu przygotowawczego corocznego Raportu o stanie gminy, który – zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym – charakteryzuje całość polityki samorządu”. Z przedstawionej dokumentacji, którą stanowił fragment ww. Raportu nie wynikało, które z działań realizują poszczególne cele wskazane w Strategii oraz do których odnoszą się wskaźników. Informacje (sprawozdanie opisowe) przedstawiały działania podejmowane w 2022 r. Natomiast nie odzwierciedlały postępów realizacji celów Strategii w odniesieniu do wcześniejszego okresu, np. zwiększenia lub zmniejszenia się liczby osób korzystających z działań na rzecz poszczególnych grup, wskazanych w Strategii. Pouczono Dyrektora Ośrodka, że należy przeanalizować czy prowadzony w ten sposób monitoring był efektywny. (akta kontroli str. 58 - 77)

Nie wniesiono innych uwag do badanego dokumentu.

Ocena zasobów pomocy społecznej

Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej gmina, powiat i samorząd województwa przygotowują ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie miejskiej, radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę zasobów pomocy społecznej. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny. W myśl powyższych przepisów w 2022 r. opracowano „Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej za

2022 r". Dokumenty zostały przedłożone Radzie Miejskiej w Gryfinie oraz sejmikowi województwa w ustawowym terminie i posiadały ustawowo wymagane wnioski i rekomendacje, które powinny stanowić podstawę do planowania budżetu na rok następny.

Nie wniesiono uwag do badanach dokumentów.

Sprawozdawczość z działalności Ośrodka

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. W toku czynności kontrolnych ustalono, że w kontrolowanym okresie Ośrodek opracował sprawozdanie ze swojej działalności, wraz z potrzebami w zakresie pomocy społecznej i przedstawił Radzie Miejskiej w Gryfinie w dniu 17 kwietnia 2023 r. za 2022 r.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 10 do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej należy zapewnienie utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Zespół inspektorów ustalił, że w kontrolowanym okresie sprawozdania resortowe były przekazywane Wojewodzie Zachodniopomorskiemu za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej w terminach określonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

(akta kontroli str. 59 - 60)

Nie wniesiono uwag do badanach dokumentów.

Sposób zabezpieczania potrzeb mieszkańców Gminy w zakresie zapewnienia tymczasowego schronienia

W okresie objętym kontrolą, zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, Gmina Gryfino zapewniała możliwość udzielenia pomocy w formie schronienia tymczasowego na podstawie zawartych umów z następującymi podmiotami:

w 2023 r.:

- 1) Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej w Szczecinie – dotyczy zabezpieczenia w schronisku dla osób bezdomnych mieszczących się przy ul. Strzałowskiej 24 w

Szczecinie i w schronisku dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Nehinga 14 w Szczecinie,

- 2) Teen Challenge Chrześcijańską Misją Społeczną Oddział w Winiarczykówce 1 „Dom na Granicy,
- 3) Stowarzyszeniem Ludzi Bezdomnych Samotnych Matek z Dziećmi im. dr Tomasza Judyma, z siedzibą w Stargardzie przy ul. Okulickiego 3,
- 4) Polskim Komitetem Pomocy Społecznej Zachodniopomorski Zarząd Wojewódzki w Szczecinie, w schronisku dla osób bezdomnych przy ul. Tczewskiej 32 w Szczecinie,
- 5) Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej w Stargardzie, w Ośrodku Wsparcia dla Kobiet, ul. Krasieńskiego 19 w Stargardzie,
- 6) Stowarzyszeniem „Jesień” w Nowym Jasińcu 45, w zakresie schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi,

w 2024 r. do dnia kontroli:

- 1) Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej w Szczecinie – dotyczy zabezpieczenia w schronisku dla osób bezdomnych mieszczących się przy ul. Strzałowskiej 24 w Szczecinie i w schronisku dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Nehinga 14 w Szczecinie oraz w Schroniska dla Kobiet i Matek z Dziećmi przy ul. Piasecznej 4 w Szczecinie,
- 2) Stowarzyszeniem Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi im. dr Tomasza Judyma, z siedzibą w Stargardzie przy ul. Okulickiego 3,
- 3) Polskim Komitetem Pomocy Społecznej Zachodniopomorski Zarząd Wojewódzki w Szczecinie, w schronisku dla osób bezdomnych przy ul. Tczewskiej 32 w Szczecinie,
- 4) Stowarzyszeniem „Jesień” w Nowym Jasińcu 45 w zakresie schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

W kontrolowanym okresie Gmina Gryfino kierowała osoby do schronisk dla osób bezdomnych (20 mężczyzn i 3 kobiety) oraz do schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi (2 osoby). W trakcie kontroli stwierdzono, że Gmina Gryfino nie zapewniała miejsc schronienia tymczasowego w noclegowni i w ogrzewalni.

Udzielanie schronienia, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Zgodnie z art. 48a ust. 1 i ust. 4 ustawy, udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych oraz w ogrzewalni. Biorąc pod uwagę zamknięty katalog

form, poprzez które gmina udziela schronienia oraz ich wzajemne uzupełnianie się, każda gmina powinna realizować ww. zadanie własne poprzez zapewnienie miejsc w każdej ze wskazanych form.

Zgodnie z informacją uzyskaną od Dyrektora Ośrodka, cyt.: „Osoby bezdomne pozostające w przestrzeni publicznej po godzinach urzędowania OPS i w dniach wolnych od pracy mogą skorzystać z tymczasowego schronienia na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Gryfinie. Do pomieszczenia dostarczany jest suchy prowiant oraz środki czystości i odzież. Ponadto na terenie OSiR działa restauracja, która nieodpłatnie wydaje posiłki dla osób bezdomnych”. Ośrodek Pomocy Społecznej wskazywał konieczność utworzenia infrastruktury dla osób bezdomnych zarówno we wnioskach końcowych oceny zasobów pomocy społecznej za 2022 r. jak i we wnioskach i potrzebach wykazywanych w sprawozdaniu z działalności Ośrodka w 2022 r. Zgodnie z informacją przekazaną przez Panią Dyrektora, cyt.: „Ośrodek dokonywał rozeznania co do możliwości dofinansowania oraz posiada wstępną koncepcję wizualizacji i będzie czynił starania do powstania na terenie Gminy ogrzewalni dla osób bezdomnych”.

(akta kontroli str. 61 – 62 oraz 78 - 114)

Zgodnie z art. 48a ust. 11b i ust. 11c ustawy o pomocy społecznej zgłoszenia do rejestru dokonuje Gmina:

- 1) prowadząca placówkę;
- 2) zlecająca na podstawie art. 25 ust. 1 zadanie prowadzenia placówki;
- 3) która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielania tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny.

Zgodnie z art. 48a ust. 11c Gmina zgłasza wojewodzie wszelkie zmiany danych objętych rejestrem w terminie 14 dni od dnia ich powstania. Na podstawie analizy zawartych umów z podmiotami, które udzielały wsparcia w formie schronienia tymczasowego oraz przedłożonej dokumentacji ustalono, że w 2023 r. nie zgłoszono do ww. rejestru umów wskazanych pod pozycjami nr 1, 2, 4 i 5 na str. 11 niniejszego protokołu. W 2024 r. Jednostka zgłosiła do rejestru miejsc tymczasowego schronienia wszystkie placówki, z którym podpisała porozumienia. Pouczono Dyrektora jednostki o konieczności zgłaszania wszelkich zmian

danych objętych rejestrem miejsc, w którym Gmina udziela tymczasowego schronienia, w terminie określonym w art. 48a ust.11c ustawy o pomocy społecznej,

Ustalono, że w okresie poddanym kontroli Gmina posiadała uchwałę nr IX/77/19 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 30 maja 2019 r. (zmienioną Uchwałą nr XIV/112/19 z dnia 31 października 2019 r.) w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia - schronisku dla osób bezdomnych oraz schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

(akta kontroli str. 61 - 62 oraz 115 - 123)

Sposób zabezpieczania potrzeb mieszkańców Gminy w zakresie zapewnienia wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi

W kontrolowanym okresie wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi zapewniał Środowiskowy Dom Samopomocy w Gryfinie prowadzony przez Gminę Gryfino. ŚDS dysponował 25 miejscami ukierunkowanymi na aktywizację społeczną i zawodową osób z zaburzeniami psychicznymi i osób z niepełnosprawnością intelektualną. Osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w swoim środowisku, były kierowane do Domu Pomocy Społecznej w Nowym Czarnowie, przeznaczonym dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie zabezpiecza specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Udzielana pomoc miała na celu zminimalizowanie skutków zaburzeń i poprawę funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi w środowisku lokalnym, integrację uczestników, naukę samodzielności i zaradności życiowej oraz poprawę kondycji psychicznej i fizycznej.

(akta kontroli str. 62)

Sposób zabezpieczania potrzeb mieszkańców Gminy w zakresie poradnictwa specjalistycznego na rzecz lokalnej społeczności

W kontrolowanym okresie Gmina zabezpieczała potrzeby mieszkańców w zakresie poradnictwa specjalistycznego na rzecz społeczności lokalnej poprzez działalność Punktu Doradztwa i Konsultacji Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie oraz przez funkcjonowanie Mobilnego Punktu Doradztwa i Konsultacji. Ponadto Ośrodek zapewniał świadczenie usług mediatora w celu rozwiązywania konfliktów rodzinnych, zapobiegania przemocy i rozpadowi rodziny.

Liczba osób, którym udzielono porad w 2023 r.:

- poradnictwo prawne – z porad skorzystało 81 osób, udzielono 107 porad,
- poradnictwo socjalne – udzielono porad 221 rodzinom,
- poradnictwo psychologiczne dla dzieci i młodzieży – z pomocy skorzystały 24 osoby, udzielono 34 porad,
- wsparcie terapeuty rodzinnego – skorzystało 41 osób, udzielono 67 porad,
- wsparcie terapeuty ds. przemocy i sytuacji kryzysowych – z pomocy skorzystały 32 osoby, udzielono 38 porad,
- mediacje – skorzystało z nich 11 osób.

Mobilny Punkt Doradztwa i Konsultacji funkcjonował z myślą o osobach, które miały utrudnioną możliwość stawienia się w OPS. W ramach mobilnego punktu istniała możliwość świadczenia usług w miejscu zamieszkania w zakresie udzielania porad prawnych, usług terapeutycznych z zakresu terapii rodzinnej, terapii osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i ich rodzin, działaniach interwencyjno - wspierających dla osób dotkniętych przemocą domową oraz stosujących przemoc.

Liczba porad w ramach Mobilnego Punktu Doradztwa i Konsultacji w 2023 r.:

- wsparcie terapeuty rodzinnego – skorzystała 1 osoba, udzielono 7 konsultacji,
- wsparcie terapeuty dla osób uzależnionych od alkoholu – z pomocy skorzystały 2 osoby, udzielono 1 porady.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

W kontrolowanym okresie klienci Ośrodka informację o dostępnych formach poradnictwa specjalistycznego, podstawach do jego udzielania i terminach przyjmowania specjalistów, uzyskiwali bezpośrednio od pracowników Jednostki. Informacje były dostępne również na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie i w mediach społecznościowych Centrum Aktywności Lokalnej, na tablicach informacyjnych w siedzibie OPS oraz w lokalnej prasie. Ponadto informacje te były zamieszczone na plakatach bądź na ulotkach rozpowszechnianych w trakcie prowadzonych akcji profilaktyczno – edukacyjnych na terenie Gminy Gryfino.

(akta kontroli str. 62 - 63)

Sposób realizacji przez Gminę zadania z zakresu prowadzenia mieszkań treningowych lub wspomaganych

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

W Gminie Gryfino funkcjonowały 2 mieszkania wspomagane, które zostały utworzone w grudniu 2019 r. jako jedna z form wsparcia dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebowały wsparcia w codziennym życiu. Ze wsparcia w mieszkaniach mogło skorzystać łącznie 6 osób. W roku 2023 r. ze wsparcia w formie pobytu w mieszkaniu wspomagany skorzystały 4 osoby z niepełnosprawnością, a w 2024 r., do dnia kontroli - 3 osoby.

Ponadto Gmina Gryfino od 2017 r. świadczyła wsparcie w formie mieszkania treningowego. Mieszkanie organizowało, m.in. treningi wzmacniające kompetencje opiekuńczo-wychowawcze oraz naukę prowadzenia gospodarstwa domowego dla rodziców przejawiających zdiagnozowaną bezradność opiekuńczo-wychowawczą, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. W 2023 r. ze wsparcia w mieszkaniu treningowym skorzystało 10 osób, a w 2024 r. do dnia kontroli – 5 osób.

Zarządzeniem Nr 0050.11.2024 Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino z dnia 19 stycznia 2024 r. mieszkania chronione funkcjonujące na terenie Gminy Gryfino przekształcono w mieszkania wspomagane i treningowe.

W okresie objętym kontrolą obowiązywała uchwała Nr XVIII/159/20 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym wspieranym. Wprowadzono zarządzenie Nr 0003-5/2023 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie z dnia 27 stycznia 2023 r. w sprawie ustalenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkania wspomagane. Podjęta została uchwała Nr LXXX/566/24 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 1 lutego 2024 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu wspomagany lub treningowym.

Ponadto w kontrolowanym okresie obowiązywał Regulamin funkcjonowania mieszkania treningowego wprowadzony zarządzeniem nr 0002-20/2023 Dyrektora OPS w Gryfinie z

dnia 26 czerwca 2023 r. Pouczono Dyrektora Ośrodka o konieczności zaktualizowania regulaminów funkcjonowania mieszkań w związku z wejściem w życie 1 listopada 2023 r. znowelizowanych przepisów ustawy o pomocy społecznej w zakresie obejmującym m.in. mieszkania treningowe lub wspomagane wprowadzone w miejsce dotychczasowej pomocy w formie mieszkań chronionych.

(akta kontroli str. 64 - 66 oraz 124- 155)

Nie wniesiono innych uwag do badanego obszaru.

Prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki

Zgodnie z art. 17 ust. 2 ppkt 3 do zadań własnych gminy należy, m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki.

W kontrolowanym okresie Gmina Gryfino nie prowadziła domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym. W przypadku konieczności zapewnienia całodobowej opieki i pielęgnacji osoby wymagające takiej formy pomocy kierowane były do domów pomocy społecznej na terenie innych gmin.

(akta kontroli str. 66)

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Opracowanie i realizacja projektów socjalnych

Zgodnie z art. 17 ust. 2 ppkt 3a do zadań własnych gminy należy, m.in. opracowanie i realizacja projektów socjalnych.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie w okresie objętym kontrolą, realizowano liczne projekty socjalne. W kontrolowanym okresie realizowano 8 projektów:

- 1) Dzień Kobiet na Zdrowo – profilaktyka dotycząca chorób kobiecych, realizowany w okresie od 8 do 10 marca 2023 r., projekt objął 120 osób,
- 2) Wielkanocne obyczaje – aktywizacja osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych poprzez kultywowanie tradycji, realizowany 7 kwietnia 2023 r., projekt objął 70 osób,

- 3) Pejzaż i porysowanie – skierowany do dzieci i młodzieży projekt uczący aktywnego spędzania wolnego czasu, realizowany od 7 do 11 sierpnia 2023 r., projekt objął 12 osób,
- 4) Dzień Pieczonego Ziemniaka – projekt promujący aktywność lokalną i integrację społeczną i międzypokoleniową mieszkańców Gminy, realizowany 7 października 2023 r., projekt objął 140 osób,
- 5) Światowy Dzień Seniora – projekt realizowany od 26 października do 16 listopada 2023 r., projekt objął 140 osób,
- 6) Świąteczna Paczka dla Seniora – projekt zakładał integrację międzypokoleniową i edukację dzieci i młodzieży, realizowany od 19 do 20 grudnia 2023 r., projekt objął 151 osób,
- 7) Mikołajki dla Rodziny – przeciwdziałanie destrukcyjnym zjawiskom wśród młodzieży, m.in. takim jak cyberprzemoc i uzależnienia. Projekt realizowany był 11 i 16 grudnia 2023 r., i objął 108 osób,
- 8) Aktywność drogą do sukcesu – projekt miał na celu aktywizację społeczną osób zagrożonych bezrobociem i wykluczonych z rynku pracy. Projekt realizowany był od lipca do grudnia 2023 r. i objął 11 osób.

(akta kontroli str. 156)

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Współpraca z powiatowym urzędem pracy

Zgodnie z art. 17 ust 2 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy należy, m. in. współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Dyrektor OPS poinformowała, że cyt.: „Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie w związku z art. 73 a ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy zgłasza osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej do wykonywania prac społecznie użytecznych. Ponadto w ramach Klubu Integracji Społecznej prowadzone były usługi poradnictwa zawodowego, spotkania z trenerem pracy/doradcą zawodowym (...). W

roku 2023 r. udział w zajęciach brały osoby korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej, osoby niepełnosprawne, w tym uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej. Pracownicy socjalni motywowali osoby do rejestracji w PUP w Gryfinie (...).”

Do prac społecznie użytecznych OPS w Gryfinie zgłosił w 2023 roku 17 osób.
(akta kontroli str. 66)

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

IV. Przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej

W zakresie trybu przyznawania świadczeń z pomocy społecznej kontroli podlegają świadczenia w postaci:

- 1) zasiłków stałych,
- 2) zasiłków okresowych,
- 3) zasiłków celowych i specjalnych celowych,
- 4) dożywiania (posiłki, świadczenia pieniężne, pomoc rzeczowa),
- 5) usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
- 6) specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 7) kierowania do domów pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt w DPS,
- 8) pomocy rzeczowej w formie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania,
- 9) zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- 10) sprawienia pogrzebu,
- 11) kontraktów socjalnych.

Z analizy sprawozdania rocznego MRiPS-03-R Sprawozdanie z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2022 r. oraz sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2022 wynika, że OPS w Gryfinie zrealizował następujące świadczenia dla podanej liczby osób:

- zasiłki stałe – 165 osób,
- zasiłki okresowe – 305 osób,
- posiłek – 65 osób,
- świadczenia pieniężne – „Posiłek w szkole i w domu” – 316 osób
- usługi opiekuńcze – 121 osób,

- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 4 osoby,
- zasiłki celowe i w naturze – 345 osób, w tym specjalne zasiłki celowe – 23 osoby,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – 1 osoba,
- schronienie – 30 osób,
- odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej – 85 osób,
- kierowanie do mieszkań treningowych i wspomaganych – 4 osoby,
- pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej - 404 rodziny, w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej – 214 rodzin,
- kontrakty socjalne – 66 kontraktów,
- realizacja projektów socjalnych – 8,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznana przez sąd – 1 osoba,
- sprawianie pogrzebów – 2 świadczenia.

Przy analizie dokumentacji zastosowano metodę polegającą na losowaniu określonej liczby świadczeniobiorców z list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych oraz z dostępnych list grup poszczególnych form pomocy niepieniężnej w marcu i wrześniu 2023 r. W razie braku na liście wystarczającej liczby świadczeniobiorców do wyboru próby, pod uwagę wzięte będą inne miesiące z okresu objętego kontrolą.

Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Sprawdzono wybraną na podstawie przyjętej w programie kontroli metody, dokumentację osób, którym przyznano zasiłki stałe przyznane na podstawie następujących decyzji:

1. ZPS.4030-37/1/23 z dnia 10 marca 2023 r.,

2. ZPS.4030-161/1/23 z dnia 21 czerwca 2023 r.,
3. ZPS.4030-132/1/23 z dnia 24 marca 2023 r.,
4. ZPS.4030-159/1/23 z dnia 7 września 2023 r.,
5. ZPS.4030-510/1/23 z dnia 26 września 2023 r.

(akta kontroli str. 157 - 158)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków stałych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Wysokość świadczenia była ustalana zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek stały oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki okresowe

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

1. osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
2. rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Ponadto zgodnie z art. 38 ust. 3 ww. ustawy kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby oraz kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

Sprawdzono wybraną, na podstawie przyjętej metody, dokumentację osób, którym przyznano zasiłki okresowe przyznane na podstawie następujących decyzji:

1. ZPS.4031-190/23 z dnia 30 marca 2023 r.,
2. ZPS.4031-212/23 z dnia 18 kwietnia 2023 r.,
3. ZPS.4031-509/23/UKR z dnia 26 września 2023 r.,
4. ZPS.4031-514/23 z dnia 29 września 2023 r.,
5. ZPS.4031-188/23 z dnia 28 marca 2023 r.,
6. ZPS.4031-485/23 z dnia 15 września 2023 r.,
7. ZPS.4031-231/23 z dnia 28 kwietnia 2023 r.,
8. ZPS.4031-350/23 z dnia 7 lipca 2023 r.,
9. ZPS.4031-167/23 z dnia 10 marca 2023 r.

(akta kontroli str. 159- 160)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka. W aktach spraw znajdowały się dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków okresowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku i zawierają wszystkie elementy określone art. 107 § 1 k.p.a. Decyzje wskazywały okres, na jaki przyznano zasiłek okresowy i terminy wypłat świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego. Zgodnie z art. 41 pkt 1 w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Sprawdzono wybraną, na podstawie przyjętej metody, dokumentację osób, którym przyznano zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe przyznane na podstawie następujących decyzji:

1. ZPS.4033-123/23 z dnia 6 października 2023 r.,
2. ZPS.4033-150/23 z dnia 24 października 2023 r.,
3. ZPS.4033-148/23 z dnia 19 października 2023 r.,
4. ZPS.4033-125/23 z dnia 6 października 2023 r.,
5. ZPS.4033-121/23 z dnia 6 października 2023 r.,
6. ZPS.4033-113/23 z dnia 28 września 2023 r.,
7. ZPS.4035-40/23 z dnia 7 września 2023 r.,
8. ZPS.4035-33/23 z dnia 12 lipca 2023 r.,
9. ZPS.4035-42/23 z dnia 29 września 2023 r.

(akta kontroli str. 161 – 162)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków celowych i specjalnych celowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalony. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Jednak w dwóch sprawach nie odniesiono się do wszystkich potrzeb zgłoszonych przez klientów we wnioskach. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku i zawierały elementy określone art. 107 § 1 k.p.a. Decyzje wskazywały okres, na jaki przyznano zasiłki celowe (w tym zasiłki specjalne celowe) i terminy wypłat świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego

Zgodnie z art. 40 ust 1 i ust. 3 zasiłek celowy może być przyznany osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Podczas czynności kontrolnych ustalono, że w okresie poddanym kontroli nie było przyznawanych zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

Program „Posiłek w szkole i w domu”

W kontrolowanym okresie obowiązywał wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 (M.P z 2018 r., poz.1007) oraz wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028 (M.P z 2023 r., poz. 881). Ponadto pomoc w ramach programów w Gminie Gryfino była przyznawana na podstawie następujących uchwał:

- Uchwała Nr LXVII/458/23 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
- Uchwała Nr LXVII/459/23 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków poniesionych na pomoc w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
- Uchwała Nr LXXVIII/554/2023 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 21 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu oślonowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028,
- Uchwała Nr LXXVIII/555/2023 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 21 grudnia 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków poniesionych na pomoc w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028.

W kontrolowanym okresie Ośrodek pokrywał koszty dożywiania dzieci uczęszczających do następujących placówek oświatowych:

1. Szkoły Podstawowej nr 1 w Gryfinie, ul. Łużycka 22,
2. Szkoły Podstawowej nr 2 w Gryfinie, ul. 9 Maja 4,
3. Szkoły Podstawowej nr 3 w Gryfinie, ul. Iwaszkiewicza 70,
4. Szkoły Podstawowej w Gardnie, ul. Niepodległości 1,
5. Szkoły Podstawowej w Radziszewie, ul. Szczecińska 54,
6. Szkoły Podstawowej w Żabnicy, ul. Długa 20,
7. Zespołu Szkół Specjalnych w Nowym Czarnowie,
8. Zespołu Szkół nr 2, ul. Portowa 21,
9. Przedszkola nr 1 w Gryfinie, ul. Wojska Polskiego 11,
10. Przedszkola nr 2 w Gryfinie, ul. Krzywoustego 5.

Inne podmioty, w których dofinansowano dożywianie z programów:

1. Bar Społem w Gryfinie, ul. Bolesława Chrobrego 46,
2. Restauracja Rodzinna Paweł Łopata w Gryfinie, ul. Sportowa 3.

Kontrolę nad wydawaniem posiłków w placówkach oświatowych sprawowali dyrektorzy jednostek albo pracownicy wyznaczeni przez dyrektorów jednostek oraz właściwa miejscowo Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna. Gmina nie prowadziła dożywiania w czasie wolnym od zajęć szkolnych. W czasie ferii zimowych i letnich oraz przerw świątecznych przyznawane były dodatkowe świadczenia pieniężne na zakup żywności.

Z uzyskanych informacji wynika, że w:

- 2023 r. pomocą w ramach programu objęto 571 osób:
 - a) pomoc w formie posiłku otrzymało 56 osób, w tym 33 dzieci (z czego 32 pełen obiad), a średni koszt jednego posiłku w jednostkach wynosił 10,80 zł.,
 - b) pomoc w formie świadczenia pieniężnego otrzymało 310 rodzin (515 osób). Średnia wysokość świadczeń pieniężnych na osobę/rodzinę wynosiła 235,42 zł, a pomoc przyznawano średnio na 3 miesiące,
- 2024 r. do dnia kontroli, pomocą w ramach programu objęto 166 osób:
 - a) pomoc w formie posiłku otrzymało 9 osób, w tym 6 dzieci (pełen obiad), a średni koszt jednego posiłku w jednostkach wynosił 10,80 zł.,

- b) pomoc w formie świadczenia pieniężnego otrzymało 128 rodzin (157 osób). Średnia wysokość świadczeń pieniężnych na osobę/rodzinę wynosiła 125 zł, a pomoc przyznawano średnio na 1 miesiąc.

Na terenie Gminy posiłki przygotowywane były przez kuchnię w Szkole Podstawowej nr 3 w Gryfinie. Posiłki były dowożone do Szkoły Podstawowej w Radziszewie oraz do Szkoły Podstawowej w Żabnicy. Dowóz posiłków organizowało Centrum Usług Wspólnych w Gryfinie. Dzieci objęte pomocą w formie posiłku spożywały takie same posiłki co pozostałe dzieci. Jadłospis przygotowywano na 5 dni roboczych.

W kontrolowanym okresie dzieciom nie przyznano pomocy w formie posiłku bez decyzji i nie wydano decyzji administracyjnych, którymi odmówiono pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego lub świadczenia rzeczowego.

(akta kontroli str. 163 - 178)

Świadczenie pieniężne

Sprawdzono wybraną, na podstawie list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych w marcu i wrześniu 2023 r. (w przypadku braku wymaganej ilości teczek losowaniu poddano listy z pozostałych miesięcy), dokumentację osób otrzymujących świadczenie pieniężne w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”, przyznane na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. ZPS.4033.1-194/23/Rz z dnia 6 marca 2023 r.,
2. ZPS.4033.1-814/23/Rz z dnia 30 października 2023 r.,
3. ZPS.4033.1-798/23/Rz z dnia 18 października 2023 r.,
4. ZPS.4033.1-757/23/Rz z dnia 3 października 2023 r.,
5. ZPS.4033.1-672/23/Rz z dnia 15 września 2023 r.

(akta kontroli str. 179 - 180)

Kontrolowana dokumentacja zawierała dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, wyczerpująco opisującymi sytuację klientów. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosków. W badanych sprawach decyzje administracyjne zostały

wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku i zawierały elementy określone art. 107 § 1 k.p.a. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Posiłek

Sprawdzono wybraną, na podstawie dostępnych list osób, którym przyznano pomoc w formie posiłku w marcu i wrześniu 2023 r. (w przypadku braku wymaganej ilości teczek losowaniu poddano listy z pozostałych miesięcy), dokumentację osób otrzymujących posiłki przyznane na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. ZPS.4046.1-63/23/Rz z dnia 26 września 2023 r.,
2. ZPS.4046.1-56/23/Rz z dnia 11 września 2023 r.,
3. ZPS.4046.1-74/23/Rz z dnia 27 września 2023 r.,
4. ZPS.4046.1-59/23/Rz z dnia 15 września 2023 r.,
5. ZPS.4046.1-63/23/Rz z dnia 26 września 2023 r.

(akta kontroli str. 181)

Kontrolowana dokumentacja zawierała dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń niepieniężnych w formie posiłku poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, wyczerpująco opisującymi sytuację klientów. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosków. W badanych sprawach decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy określone art. 107 § 1 k.p.a. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Usługi opiekuńcze

Zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Jednocześnie zgodnie z art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga

pomocy innych osób a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

W 2023 r. z pomocy w formie usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, skorzystało 107 osób, a w 2024 r. (do dnia kontroli) z pomocy w tej formie skorzystało 71 osób.

W 2023 r. usługi opiekuńcze świadczyło 8 osób, a w 2024 r. usługi świadczyło 9 osób. W kontrolowanym okresie Ośrodek zlecał realizację usług na podstawie umowy o pracę i umów cywilno - prawnych (umowy zlecenia).

Zgodnie z informacją uzyskaną od Dyrektora Ośrodka w Gminie Gryfino w kontrolowanym okresie nie świadczone usługi specjalistycznych ze względu na brak złożonych wniosków dotyczących tej usługi pomocowej.

Ośrodek nadzorował jakość i zakres świadczonych usług opiekuńczych. Dyrektor OPS w Gryfinie poinformowała, że cyt.: „Nadzór jest sprawowany przez pracownika – inspektora, który w swoim zakresie czynności ma organizowanie usług opiekuńczych. Sprawdzane są karty pracy opiekunek, wprowadzone zostały tygodniowe (lub częstsze wg potrzeb) odprawy opiekunek. Utrzymywany jest kontakt telefoniczny z podopiecznymi korzystającymi z tej formy pomocy.” Ponadto Zarządzeniem Nr 000-14/22 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie z dnia 1 kwietnia 2022 r. wprowadzono procedurę postępowania i wzory tygodniowych kart pracy z realizacji usług opiekuńczych świadczonych dla osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania przez OPS w Gryfinie.

W kontrolowanym okresie sposób realizacji usług opiekuńczych regulowała uchwała Nr XXXIII/ 314/08 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 6 listopada 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, szczegółowych warunków zwalniania od opłat oraz trybu ich pobierania.

Ponadto w kontrolowanym okresie obowiązywały zarządzenia Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino w sprawie ustalania ceny jednej godziny usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych przez OPS w Gryfinie:

- 1) nr 0050131/2022 z dnia 7 grudnia 2022 r.
- 2) nr 0050.129.2023 z dnia 15 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 163 – 200)

W OPS w Gryfinie obowiązywał formularz określający indywidualny zakres usług opiekuńczych.

Ustalono, że Ośrodek prowadził karty czasu pracy opiekuna, w których określano dane personalne osoby wykonującej usługi oraz podopiecznego, adres, termin usługi, czas pracy, liczbę godzin wykonywanych usług oraz podpis podopiecznego potwierdzający wykonanie usług.

Nie wniesiono uwag w badanym obszarze.

Sprawdzono dokumentację wybranych, zgodnie z założoną metodą, z dostępnych list osób otrzymujących pomoc w postaci usług opiekuńczych przyznanych na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. ZPS.4041-95/23 z dnia 19 września 2023 r.,
2. ZPS.4041-39/23 z dnia 4 kwietnia 2023 r.,
3. ZPS.4041-12/1/23 z dnia 21 września 2023 r.,
4. ZPS.4041-89/23 z dnia 17 lipca 2023 r.

(akta kontroli str. 201 - 202)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie usług opiekuńczych poprzedzone było przeprowadzonymi rodzinnymi wywiadami środowiskowymi. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez strony. Decyzje administracyjne określały kwotę odpłatności jaką będzie ponosić klient za 1 godzinę świadczonych usług oraz kwotę pełnej ceny za 1 godzinę usług opiekuńczych, określonej w uchwale Rady Miasta.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych określa rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób świadczących te usługi, a także warunki i tryb ustalania oraz pobierania opłat za specjalistyczne usługi świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi i warunki częściowego oraz całkowitego zwolnienia z ponoszenia opłat.

W kontrolowanym okresie w 2022 r. obowiązywało Zarządzenie Nr 0003-39/2022 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie z dnia 28 listopada 2022 r. w sprawie ustalenia ceny jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2023 r. Zarządzeniem Nr 0002-40/2023 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie z dnia 12 grudnia 2023 r. zmieniona została wysokość ceny jednej godzinny ww. usług.

Na podstawie przedstawionej dokumentacji przez OPS w Gryfinie zespół inspektorów stwierdził, że osoba świadcząca specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi posiadała wymagany staż pracy, określony w § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych oraz przeszkolenie i doświadczenie określone w § 3 ust. 4 tego rozporządzenia.

(akta kontroli str. 203 - 207)

Sprawdzono dokumentację osób otrzymujących pomoc w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznanych na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. ZPS.4042-2/23 z dnia 19 kwietnia 2023 r.
2. ZPS.4042-3/23 z dnia 19 kwietnia 2023 r.,

(akta kontroli str. 208)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie usług opiekuńczych poprzedzone było przeprowadzonymi rodzinnymi wywiadami środowiskowymi. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje wskazywały zakres usług, ilość godzin na jaki przyznano usługi opiekuńcze oraz okres, na jaki przyznano usługi opiekuńcze. W dokumentacji były stosowne zaświadczenia lekarskie od specjalisty. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez strony.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Usługi sąsiedzkie

W kontrolowanym okresie, do 31 stycznia 2024 r., Gmina Gryfino nie posiadała uchwały w zakresie realizacji usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich. Zagadnienie zostało

uregulowane uchwałą nr LXXX/567/24 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 1 lutego 2024 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania oraz szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, ich wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich, sposobu rozliczania wykonywania takich usług.

Zgodnie z informacją udzieloną przez Dyrektora kontrolowanej jednostki na dzień kontroli OPS w Gryfinie nie realizował tego typu usług.

(akta kontroli str. 209 - 212)

Kierowanie do domu pomocy społecznej

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób ponoszących odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. ZPS.4040-84/23 z dnia 12 czerwca 2023 r. (decyzja kierująca),
2. ZPS.4040-84/1/23 z dnia 3 lipca 2023 r. (decyzja ustalająca odpłatność),
3. ZPS.4040-94/23 z dnia 29 września 2023 r. (decyzja kierująca),
4. ZPS.4040-94/1/23 z dnia 8 października 2023 r. (decyzja ustalająca odpłatność),
5. ZPS.4040-89/23 z dnia 4 września 2023 r. (decyzja kierująca),
6. ZPS.4040-89/1/23 z dnia 4 września 2023 r. (decyzja ustalająca odpłatność),
7. ZPS.4040-95/23 z dnia 7 listopada 2023 r. (decyzja kierująca),
8. ZPS.4040-95/1/23 z dnia 21 listopada 2023 r. (decyzja ustalająca odpłatność).

(akta kontroli str. 213 - 214)

Przyznanie świadczeń w formie skierowania i odpłatności za pobyt w DPS poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuację osób. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały

wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki

Ośrodek Pomocy Społecznej, na podstawie art. 53a ustawy o pomocy społecznej wypłaca wynagrodzenie za sprawowanie opieki, ustalone przez sąd. Udzielenie świadczenia nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

W okresie podlegającym kontroli, OPS wypłacał ww. świadczenie 1 osobie.

W aktach sprawy znajdowało się postanowienie sądu o przyznaniu wynagrodzenia za opiekę. Wynagrodzenie na prośbę opiekuna było przekazywane na wskazane konto bankowe.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Kierowanie do środowiskowego domu samopomocy

Zgodnie z art. 51 ustawy o pomocy społecznej osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodku wsparcia. W myśl art. 51a ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi są: środowiskowy dom samopomocy lub klub samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Tryb kierowania do środowiskowego domu samopomocy określa § 7 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. z 2020 poz. 249) zgodnie, z którym wniosek o skierowanie do domu na pobyt dzienny lub całodobowy składa się do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie, dołączając zaświadczenie lekarskie, wydane przez lekarza psychiatrę lub lekarza neurologa, o występujących zaburzeniach psychicznych oraz zaświadczenie lekarza rodzinnego o stanie zdrowia i o braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach domu wraz z informacją o sprawności w zakresie lokomocji osób niepełnosprawnych fizycznie, a także orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, o ile osoba takie posiada.

W treści niniejszego protokołu na str. 12 - 13 zostało wskazane, że w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy funkcjonował Środowiskowy Dom Samopomocy w Gryfinie.

Sprawdzono losowo wybraną dokumentację osób kierowanych do Środowiskowego Domu Samopomocy w Gryfinie na podstawie decyzji:

1. ZPS.405.3-25/22 z dnia 2 marca 2022 r.,
2. ZPS.4051-26/1/22 z dnia 4 kwietnia 2022 r.,
3. ZPS.4051-4/22 z dnia 9 czerwca 2022 r.

(akta kontroli str. 215)

Kontrolowana dokumentacja zawierała wnioski oraz dokumenty potwierdzające zasadność przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuację osób. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres obowiązywania świadczeń. Wydane decyzje posiadają potwierdzenie odbioru podpisane przez stronę lub jej przedstawiciela ustawowego.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanego obszaru.

Pomoc w formie schronienia

Zgodnie z art. 48 osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Zgodnie z art. 97 ust. 5 rada powiatu lub rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych, szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych i wspomaganych. Zgodnie z art. 51 ustawy o pomocy społecznej schronisko dla osób bezdomnych jest ośrodkiem wsparcia.

W okresie objętym kontrolą decyzje administracyjne ustalające odpłatność w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi Gmina Gryfino wydawała na podstawie uchwały nr IX/77/19 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 30 maja 2019 r. (zmienioną Uchwałą nr XIV/112/19 z dnia 31 października 2019 r.) w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia - schronisku dla osób bezdomnych oraz schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Jak wskazano w treści niniejszego protokołu na str. nr 11 - 12 schronienia udzielano na podstawie umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi w zakresie zapewniania schronienia osobom bezdomnym z terenu Gminy Gryfino.

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób, którym przyznano pomoc w postaci tymczasowego schronienia, na podstawie następujących decyzji i akt osobowych:

1. ZPS.4045-45/23 z dnia 29 września 2023 r.
2. ZPS.4045-40/23 z dnia 8 września 2023 r.
3. ZPS.4045-39/23 z dnia 30 sierpnia 2023 r.

(akta kontroli str. 216)

Ustalono, że we wszystkich badanych przypadkach udzielenie schronienia następowało po uprzednim złożeniu wniosku o pomoc przez klienta, przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres obowiązywania świadczeń. Decyzją ustalano osobie odpłatność za pobyt w schronisku. Tymczasowe schronienie w postaci schroniska dla osób bezdomnych przyznawano osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne)

Praca socjalna

Zgodnie z art. 6 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej pracą socjalną nazywamy działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Zgodnie z art. 45 ww. ustawy, praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla

zaspokajania potrzeb członków społeczności. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. W pracy socjalnej wykorzystuje się właściwe tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie funkcjonowały wyodrębnione sekcje zajmujące się różnymi aspektami pracy socjalnej, których działalność wzajemnie się uzupełniała i skupiała na kompleksowym wspieraniu klientów oraz środowiska lokalnego.

1) Sekcja ds. Pierwszego Kontaktu

Sekcja odpowiedzialna była za wstępne rozeznanie sytuacji rodzinnej, materialnej, zawodowej, mieszkaniowej i zdrowotnej osób zgłaszających się po pomoc. Pracownicy tej sekcji przeprowadzili szczegółowe diagnozy w środowisku klienta, identyfikując przyczyny trudnej sytuacji życiowej oraz opracowując plan pracy socjalnej z rodziną. Podczas rozmów wskazywali zasoby i mocne strony klienta, motywując go do zmiany i budowania samodzielności. W ramach działań tej sekcji prowadzona była również dokumentacja w postaci kart pracy socjalnej, adnotacji urzędowych i protokołów. W strukturze tej sekcji realizowana była także praca z osobami przebywającymi w mieszkaniach wspomaganych (dawniej chronionych), gdzie klienci otrzymywali wsparcie w formie świadczeń niepieniężnych oraz działań wspierających ich usamodzielnienie.

2) Sekcja Pracy Socjalnej

Sekcja realizowała działania o charakterze interwencyjnym, diagnostycznym i wspierającym. Praca socjalna podejmowana była zarówno w sytuacjach zgłoszenia nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny, jak i w ramach systematycznej współpracy z instytucjami – takimi jak szkoły, sądy czy placówki opiekuńcze. Pracownicy sporządzali wywiady środowiskowe, protokoły z posiedzeń dotyczących dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej oraz dokumentację niezbędną do rozwiązywania spraw klienta. Istotnym elementem działalności tej sekcji była także współpraca z rodziną biologiczną dziecka przebywającego w pieczy, w tym przygotowywanie pism i opinii dla sądów i innych organów. W ramach pracy socjalnej prowadzona była również działalność diagnostyczno - pomocowa, polegająca na monitorowaniu sytuacji rodzin i współpracy z asystentami rodziny, terapeutami oraz innymi

specjalistami. Pracownicy uczestniczyli w posiedzeniach zespołów oraz prowadzili interwencje w rodzinach objętych wsparciem. Szczególną formą pomocy była praca w mieszkaniach wspomaganych i treningowych, gdzie klientom towarzyszy się w procesie usamodzielnienia, rozwoju kompetencji społecznych, zdobywania umiejętności funkcjonowania w środowisku lokalnym i podejmowania aktywności społecznej. Ośrodek dokumentował wszelkie formy wsparcia zarówno materialnego, jak i niematerialnego w oparciu o decyzje administracyjne, adnotacje urzędowe, protokoły oraz informacje pochodzące od klientów i instytucji współpracujących. Usługi świadczone były w miejscu zamieszkania klienta lub w siedzibie Ośrodka, co umożliwiało elastyczne i skuteczne reagowanie na potrzeby osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Głównym celem pracy socjalnej prowadzonej przez Ośrodek było wspieranie potencjału rodzin, ochrona dzieci przed marginalizacją i niedostosowaniem społecznym, poprawa sytuacji dzieci w środowisku szkolnym, podnoszenie poziomu bezpieczeństwa rodzin, a także prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w środowisku lokalnym. Pracownicy socjalni podejmowali interwencje w sytuacjach kryzysowych, koordynowali dostęp do specjalistycznych form pomocy oraz wspierali osoby potrzebujące w odzyskiwaniu samodzielności i integracji społecznej.

3) Sekcja Usług Społecznych

Sekcja realizowała zadania w zakresie świadczenia usług kierowanych do mieszkańców Gminy Gryfino poprzez m.in. Centrum Aktywności Lokalnej i Klub Integracji Społecznej. (akta kontroli str. 218 - 224)

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Projekty socjalne

Pracę socjalną prowadzono także poprzez projekty socjalne definiowane w art. 6 pkt 18 ustawy o pomocy społecznej jako zespół działań mających na celu poprawę sytuacji życiowej osób, rodzin, grup zagrożonych marginalizacją, ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Realizowane projekty opisane zostały na str. 17 - 18 protokołu kontroli.

W trakcie kontroli analizie poddano projekt socjalny „Aktywność – droga do sukcesu” – projekt realizowany w ramach działalności Klubu Integracji Społecznej ukierunkowany na

aktywizację społeczną - zawodową osób z terenu Gminy Gryfino zagrożonych wykluczeniem społecznym. Sporządzony został harmonogram działań i szczegółowy opis projektu. Realizacja projektu była dokumentowana i zawierała, m.in. ankiety rekrutacyjne, karty rejestracyjne uczestników, oświadczenia uczestników o wyrażeniu zgody na przetwarzanie, utrwalanie i rozpowszechnianie ich wizerunku, listy obecności, sprawozdania z warsztatów przeprowadzonych z doradcą zawodowym oraz fotodokumentację.

Podjęmowane przez Ośrodek działania w zakresie realizacji projektów socjalnych ukierunkowanych na aktywizację społeczną i zawodową zasługuje na pozytywną ocenę jako przykład działań odpowiadających na potrzeby lokalnej społeczności. Działania te mogą stanowić dobrą praktykę do wykorzystania przez inne jednostki pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 228)

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Kontrakt socjalny

Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej lub w powiatowym centrum pomocy rodzinie może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Z informacji uzyskanych od Dyrektora Ośrodka wynika, że w 2023 r. zawarto 41 kontraktów socjalnych, a w 2024 r. do dnia kontroli - 3 kontrakty „Część I A i II A”, określające sposób współpracy z osobą/rodziną w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej. Ponadto w 2023 r. zawarto 5 kontraktów „Część I B i II B” w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, a w 2024 r. do dnia kontroli - 3 kontrakty.

Sprawdzono dokumentację trzech osób, z którymi podpisano kontrakty socjalne w dniach:

- 1 lutego 2023 r.,
- 1 września 2023 r.,
- 29 września 2023 r.

Ustalono, że analizowanych kontraktach cel główny, cele szczegółowe i zaplanowane działania nie zawsze były prawidłowo formułowane. W kontrakcie z dnia 29 września 2023 r. podpisanym z osobą w kryzysie bezdomności celem głównym była, cyt.: „poprawa sytuacji materialno-bytowej poprzez podjęcie próby usamodzielnienia się (pierwszy pobyt w schronisku)”. Cele szczegółowe określono w następujący sposób, cyt.: „a) podjęcie działań w celu poprawy sytuacji materialno – bytowej; b) podjęcie działań w celu poprawy sytuacji zdrowotnej.” Przykładowe zaplanowane działania, cyt.: „1.zobowiązanie do przestrzegania regulaminu schroniska...2.,„będę monitorował swój stan zdrowia poprzez ustalenie aktualnej sytuacji zdrowotnej”. Cele w kontrakcie socjalnym powinny jasno określać, jaką zmianę chcemy osiągnąć w sytuacji życiowej klienta. Cel główny to ogólny kierunek działań, np. podjęcie pracy, usamodzielnienie się czy poprawa sytuacji mieszkaniowej. Jest długofalowy i dotyczy efektu, do którego zmierzamy. Cele szczegółowe to konkretniejsze, krótkoterminowe etapy, które prowadzą do realizacji celu głównego. Mają być mierzalne, realistyczne i osadzone w czasie, np. udział w terapii, rozpoczęcie kursu czy rejestracja w urzędzie pracy. Działania natomiast to techniczne, konkretne czynności, jakie klient lub pracownik socjalny podejmą, by zrealizować dany cel. Odpowiadają na pytanie: „jak ten cel osiągniemy?”. Przykładowo, działaniem może być: dostarczenie dokumentów, zapisanie się na kurs, odbycie rozmowy kwalifikacyjnej. Pouczono Dyrektora Ośrodka, by w zawieranych kontraktach socjalnych jasno określać cele szczegółowe i działania zgodnie z udzielonym instruktażem.

W wyniku analizy kontraktów socjalnych stwierdzono, że w badanych sprawach dokonano oceny realizacji działań ustalonych w kontraktach socjalnych w zaplanowanych terminach. Monitorowano sytuację osób, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.

(akta kontroli str. 228 - 256)

Nie wniesiono innych uwag do badanego obszaru.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W kontrolowanym okresie Ośrodek współpracował z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, takimi jak Stowarzyszenie Amazonek – Ewa, Gryfińskim Stowarzyszeniem Abstynenta „Feniks”, Gryfińskim Stowarzyszeniem Ratowniczym, Ochotniczą Strażą Pożarną w Sobieradzu, Ochotniczą Strażą Pożarną w Radziszewie. Ww. organizacje współpracowały z Ośrodkiem w ramach organizacji licznych wydarzeń kierowanych do społeczności lokalnej.

W kontrolowanym okresie Ośrodek wydawał skierowania do pomocy w ramach programu FEBŻ, który wspiera osoby i rodziny podlegające deprivacji materialnej, która polega na braku możliwości zaspokojenia potrzeb żywnościowych. Pomoc żywnościowa była dostarczana w formie paczek lub posiłku.

W kontrolowanym okresie, w celu realizacji pomocy Ośrodek współpracował z Bankiem Żywności im. Jacka Kuronia w Szczecinie. W związku z realizacją Programu pracownicy socjalni Ośrodka jako organizacji partnerskiej o zasięgu lokalnym, przekazywali artykuły spożywcze mieszkańcom Gminy. W 2023 r. wydano 215 skierowań do pomocy w ramach FEBŻ dla 350 osób.

(akta kontroli str. 225 - 227)

Nie wniesiono uwag do badanych obszarów.

Pomoc w formie sprawienia pogrzebu

Zgodnie z art. 17 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Natomiast zgodnie z art. 44 u.p.s. Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego.

Gmina podjęła uchwałę NR XXVIII/240/2023 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie określenia zasad sprawienia pogrzebu przez Gminę Gryfino pogrzebu osobom zmarłym oraz pochówku dzieci martwo narodzonych.

Sprawdzono akta jednej sprawy dotyczącej sprawiania pochówku. W dokumentacji znajdował się, m.in. akt zgonu, faktura za usługę pogrzebową, zlecenie usługi przez OPS, odpowiednie notatki pracownika socjalnego.

(akta kontroli str. 257 - 259)

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Za stwierdzone w niniejszym protokole uchybienia odpowiedzialna była Pani Aleksandra Szymanowicz - Dyrektor Ośrodka w okresie od 24 kwietnia 2016 r. do dnia zakończenia kontroli.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie należy ocenić pozytywnie z uchybieniami.

Stwierdzone w protokole kontroli uchybienia mogły wynikać z przeoczeń lub braku odpowiedniego nadzoru nad sporządzaną dokumentacją, jednak nie wpłynęły one w znaczącym stopniu na prawidłowy sposób realizacji prowadzonych przez Ośrodek zadań. Gmina powinna również kontynuować działania w celu zapewnienia odpowiedniej pomocy osobom bezdomnym w formie noclegowni i ogrzewalni. Skutkiem braku takich rozwiązań może być brak zapewnienia odpowiedniego wsparcia dla osób bezdomnych z terenu Gminy.

Ostatnia kontrola kompleksowa w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie przeprowadzona przez zespół inspektorów Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie odbyła się w dniach 27 - 29 sierpnia 2018 r. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej, w okresie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli. Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami. Wydano zalecenie pokontrolne w zakresie przyznawania pomocy w formie zapewnienia osobom bezdomnym tymczasowego schronienia w schronisku zgodnie z art. 48 a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Decyzje przyznające pobyt w schronisku wydawano na podstawie nieaktualnych przepisów. Ponadto z osobami, którym przyznano schronienie w schronisku dla osób bezdomnych nie podpisywano kontraktów socjalnych. W Gminie Gryfino nie uregulowano zasad odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia udzielających schronienie osobom bezdomnym. W toku kontroli ustalono, że zalecenia zostały zrealizowane.

Na tym kontrolę zakończono.

Przeprowadzenie kontroli zostało odnotowane w książce kontroli pod nr 7.

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy, co nie stanowi przeszkody do sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wobec zastrzeżeń.

Protokół sporządzono dnia 23 lipca 2025 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których egzemplarz nr 1 pozostaje w jednostce kontrolowanej.

Miejsce i data podpisania protokołu: Gryfino, 29 lipca 2025 r.

Kierownik kontrolowanej jednostki:

Elżbieta Kowalska – Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie

Kontrolujący:

Anna Karska – inspektor wojewódzki

Iwona Szczygiał – starszy inspektor wojewódzki

Właściwe podpisy na oryginale